

"Ökar personens möjligheter att bli frisk och uppnå självförsörjning om hen stressas av att inte ha pengar till hyra, bli av med elen, inte kunna ge ungarna mat?" Foto: penyushkin (AdobeStock.com)

2021-01-26 08:40 CET

Försäkringskassans avslag på sjukpenning leder till avslag hos socialtjänsten

Försäkringskassan får allt mer kritik för sina allt för hårda bedömningar av vem som har rätt till sjukpenning. I olika media förs ofta fram att drabbade personer till slut bara har socialtjänsten kvar att vända sig till. Men i Stockholm innebär ett avslag på sjukpenning vanligtvis också avslag på ansökan om försörjningsstöd.

Equal har kommit i kontakt med flera personer som fått sitt försörjningsstöd

indraget när de är sjuka därför att socialtjänsten underkänner deras läkarintyg. Dvs personer som först fått avslag på sjukpenning från Försäkringskassan och därefter ansökt om försörjningsstöd. Socialtjänsten använder sig, i sina bedömningar, av Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd som främst riktar sig till läkare och handläggare på Försäkringskassan.

Jag frågade Anna Ericsson på Socialstyrelsen om socialtjänster får använda försäkringsmedicinskt beslutsstöd som grund för sina beslut. Anna svarade:
– Målgruppen för försäkringsmedicinskt beslutsstöd är de som arbetar med sjukskrivningsprocessen, främst läkare och handläggare på FK. Men det finns inga hinder mot att använda det inom kommuner. Jag är osäker på om det är kommunens handläggare eller om det är läkare som använder dem. Men det finns inga regler eller något man måste följa, utan stödet utgör endast info och vägledning om sjukskrivningar.

Försörjningsstöd i Stockholm

Vi ville ta reda på hur socialförvaltningarna i Stockholms stad agerar när arbetslösa är sjuka. Jag har därför mejlat frågor och fått svar från Mona Thorin, kommunikationschef på Socialförvaltningen i Stockholms stad. Mona beskriver sjukskrivningsprocessen på detta vis:

”Enligt socialtjänstlagen har den som inte kan försörja sig men som kan arbeta rätt till försörjningsstöd om han eller hon står till arbetsmarknadens förfogande. Om det finns godtagbara skäl har den enskilde rätt till försörjningsstöd även om han eller hon inte står till arbetsmarknadens förfogande. Ett godtagbart skäl kan vara att den enskilde är förhindrad att arbeta på grund av sjukdom. Enligt stadens riktlinjer för handläggning av ekonomiskt bistånd framgår: för att arbetsoförmåga vid sjukdom ska godkännas ska en person ha ett läkarutlåtande som styrker oförmåga att arbeta eller delta i insatser, helt eller delvis. Det är inte sjukdomen i sig som bedöms utan arbetsförmågan. Socialtjänsten bedömer läkarintyget och behovet av andra insatser. För stöd i bedömningen används Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd.”

Försäkringskassan beslut styr socialtjänstens beslut

Mona Thorin skriver vidare:

”I dessa fall framgår det ut våra riktlinjer att *Om Försäkringskassan gör bedömningen att personen har arbetsförmåga, men däremot inte personens läkare skall Försäkringskassans bedömning gälla för socialtjänsten. För att vara*

berättigad till bistånd ska personen medverka till behandling och rehabilitering i syfte att bli arbetsför. Arbetsförmedlingen har ett ansvar att ge arbetslivsinriktad rehabilitering. Insatser ska erbjudas i form av samverkan med konsultläkare, vårdcentral, psykiatrimottagning och försäkringskassa. Den som inte kan arbeta på grund av sjukdom ska erbjudas arbetsrehabilitering till lämpligt arbete.

Socialtjänstens huvudsakliga uppgift inom ekonomiskt bistånd är att bidra till att hitta lösningar på människors försörjningsproblem med fokus på att den enskilde långsiktigt ska kunna försörja sig själv och leva ett självständigt liv. Under tiden prövas rätten till ekonomiskt bistånd. I utredningsarbetet ingår både en ekonomisk utredning och en utredning av hela livssituationen. Alla kontakter med personer som söker stöd eller råd från socialtjänsten ska bygga på respekt för människors lika värde, den enskilda människans värdighet och individens självbestämmande och integritet.”

Finns utrymme för undantag – men hur ofta används de?

”Just utifrån att oavsett om det är en utförsäkrad person eller inte så ska en individuell planering göras som syftar till att hjälpa personen närma sig en egen försörjning och ett självständigt liv. När det gäller personer som fått indragen ersättning från FK brukar socialtjänsten initiera en kontakt med relevanta parter såsom Arbetsförmedling, FK och sjukvården för att ta fram en individuellt anpassad planering för återgång till arbete. För att ha rätt till bistånd behöver den enskilde medverka till rehabiliteringen. Ett avslag på sjukpenning hos FK innebär således inte per automatik ett avslag på försörjningsstöd. Till skillnad från Försäkringskassan gör socialtjänsten en utredning av hela livssituationen och har ett helhetsperspektiv på individens situation vid bedömningen av rätt till bistånd.”

Mona Thorin fortsätter:

”Initialt är det vanligtvis socialsekreterare som bedömer om läkarintyget styrker den enskildes oförmåga att arbeta eller delta i insatser, och som stöd i bedömningen kan Socialstyrelsens försäkringsmedicinska beslutsstöd användas. Beslutsstödet riktar sig främst till sjukskrivande läkare och handläggare på Försäkringskassan men kan även användas som stöd för handläggare inom ekonomiskt bistånd. Efter fyra veckors sjukskrivning ska ett rehabiliteringsarbete påbörjas. I de fall som socialtjänsten bedömer att läkarintyget är svårt att tolka och bedöma för vidare planering av rehabilitering kan socialsekreterare skicka en rehabiliteringsförfrågan till vården alternativt efter samtycke från individen ta kontakt med behandlande läkare, för att undersöka lite närmare om individen kan söka arbete, delta i arbetsträning, praktik eller förrehabiliterande insats med syftet att med den

enskilde göra en hållbar plan för arbetsrehabilitering med självförsörjning som mål.”

Undantag för kortare tids sjukdom

På frågan om detta innebär att man inte ifrågasätter läkarintyg de första fyra veckorna svarar Mona:

”Vem som helst kan råka ut för tillfällig sjukdom och om en individ som är aktuell för försörjningsstöd och till exempel är arbetssökande med planering på Jobbtorg lämnar in ett läkarintyg görs inte omedelbart någon djupgående utredning av arbetsförmågan och innehållet i läkarintyget. I det initiala skedet kontrolleras snarare att det finns en sjukskrivning i form av ett läkarintyg. Om sjukskrivningen däremot blir långvarig d.v.s. längre än ett par veckor så påbörjas en sådan mer utförlig utredning kring arbetsförmågan.”

Socialtjänsten bedömer inte sjukdom – utan arbetsförmåga (har vi hört det förut?)

Jag frågade vad biståndshandläggare har för utbildning som gör att de kan bedöma läkarintygen? På detta svarar Mona Thorin:

”Socionomer har ingen utbildning i medicin och därmed ingen formell kompetens avseende sjukdomstillstånd och hur olika sjukdomar påverkar arbetsförmågan. Socialtjänsten bedömer dock inte sjukdomen i sig, utan bedömer arbetsförmågan. Socialstyrelsens beslutsstöd ger socialsekreterare grundläggande försäkringsmedicinska kunskaper som kan underlätta bedömningen av läkarintyg med fokus på arbetsförmågan. Beslutsstödet är vägledande för bedömning av arbetsförmågan, men bedömningarna är alltid individuella och utgår ifrån enskilda individers unika tillstånd, varför det är viktigt att socialtjänsten samverkar med behandlande läkare (efter samtycke från den enskilde) för att kunna göra en planering som är adekvat för den enskilde. Socialsekreterare kan i vissa fall även vid behov ta hjälp av konsultläkare. Det ser lite olika ut på stadsdelsförvaltningarna hur man använder sig av konsultläkare och även i vilken omfattning samt i vilken typ av ärenden.”

Det är alltså inte helt tydligt vad som ska hända om när en person blir sjukskriven vid arbetslöshet. Å ena sidan är huvudregeln att Stockholms socialtjänster av samma bedömning som Försäkringskassan när de anser att personen har arbetsförmåga. Å andra sidan kommuniceras att socialtjänsterna har ett helhetsperspektiv och att ett avslag från Försäkringskassan inte behöver innebära avslag på försörjningsstöd. Vi har dock sett i ett flertal

konkreta ärenden hur Socialtjänsterna beslutar att inte betala ut försörjningsstöd eftersom de inte godkänner läkarintyg som Försäkringskassan inte beviljat sjukpenning på.

Hur många personer som drabbas av detta är det ingen som vet, hur många som fick avslag under år 2019 efter att deras sjukskrivning har avslagits? Och i vilka kategorier hamnar de i då?

Mona Thorin igen:

”Av de avslagsgrunder som finns att koda i vårt sociala system finns det ingen avslagsgrund som kan särskilja dessa ärenden från andra ärenden, vilket innebär att vi tyvärr inte har möjlighet att ta fram sådan statistik. Avslagsgrunderna som finns är t ex. står ej till arbetsmarknadens förfogande, medverkar ej till utredningen, behovet kan tillgodoses på annat sätt, och att behovet inte avses i SoL. De här ärendena kan vara av väldigt olika karaktär och ett eventuellt avslag kan bero på varierade skäl varför det inte går att säga i vilken avslagskategori som den här målgruppen eventuellt skulle hamna i. Det kan till exempel vara så att den sökande som har fått indragen sjukpenning har andra tillgångar ex sparade pengar, i sådana fall återfinns de i avslagsgrunden behovet kan tillgodoses på annat sätt, det kan också vara så att personen inte inkommit med underlag eller att individen inte medverkar till att få till stånd en planering och då kan personen hamna i kategorin medverkar ej till utredningen.”

Det är mycket vackra ord om staplas på varandra.

Till sist återstår dock ett antal grundläggande frågor:

Mår en långtidssjuk person bättre av press från socialtjänsten?

Ökar personens möjligheter att bli frisk och uppnå självförsörjning om hen stressas av att inte ha pengar till hyra, bli av med elen, inte kunna ge ungarna mat?

Är det rehabiliterande?

Utgör socialtjänstens programmatiska följande av Försäkringskassans beslut i sjukpenningärenden ”respekt för människors lika värde, den enskilda människans värdighet och individens självbestämmande och integritet.”?

För oss är svaret enkelt.

Skribent: **Dennis Aberos**
info[@]equalsthlm.se

Läs också...

- [Försäkringskassan tvingar sjuka till socialtjänsten för att överleva](#)
- [Avslag på sjukpenning vid psykiska sjukdomar](#)
- [Försäkringskassan försvarar sig om vad som krävs vid sjukpenning](#)

Den ideella föreningen Equal arbetar i Stockholm sedan 50 år för och tillsammans med personer med beroendeproblem, psykisk ohälsa eller annan social utsatthet. Vår vision är ett jämlikt Stockholm – detta då det är vetenskapligt bevisat att ojämlika samhällen ökar i princip alla sociala problem.

Förutom vår socialpolitiska verksamhet bedriver vi ett träningsboende för personer med beroendeproblem och/eller psykisk ohälsa samt mötesplatsen QvinnoQraft för socialt utsatta kvinnor. Våra ledord är frihet, jämlikhet, rätt, solidaritet och demokratisk hållbarhet.

[Läs mer på www.equalsthlm.se](http://www.equalsthlm.se)

[Läs mer om Equals Träningsboende](#)

[Läs mer om Equals QvinnoQraft](#)

Kontaktpersoner

Per Sternbeck

Presskontakt

Pressansvarig

info@equalsthlm.se

070-7972029